

125907 - Evlenilecek erkek ve kadında dünyalık özellik aramak

Soru

Halktan biri bana evlenme teklif etmeye geldiğinde şu hadisi zikretti: (Kadınla dört sebepten dolayı evlenilir: dini, parası, güzelliği ve güzelliği. O halde dindar olanı seçin ki, elleriniz bereketli olsun.) Sorum şu: Bir kadının aynı sebeplerle başkasıyla evlenmesi caiz midir? Eğer bu caiz ise, o halde neden Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hadisinde bunu belirtmemiş veya bu konuşma kadınlara değil de erkeklere özel olmuştur? Ayrıca bir kadının kocasını seçmesi konusunda Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in şöyle buyurduğu bir hadis okumuştum: "Dini ve ahlakı hoşunuza giden biri size gelirse onunla evlenin. Şayet böyle yapmazsanız yeryüzünde büyük fitne ve fesat olur." Peki Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem neden erkeğin sadece dini anlamda sadece bir özelliğinden bahsetmiş, geri kalanından bahsetmemiştir. Örneğin kadınlarla ilgili olarak bahsettiği dört özellik gibi İlk hadisin hem erkeklere hem de kadınlara genel olması mümkün ve uygulanması caiz midir ve hadiste ki tahsis neden sadece erkekler içindir?

Detaylı cevap

Öncelikle şunu açıklığa kavuşturmamız gerekir ki, İslam şeriatı dindar ve salih bir eş ve doğru dine sahip olan salih bir koca aramayı teşvik eder. Din, ilk ve ana hedeftir. Güzellik, para, soy ve asalet gibi diğer nitelikler ise bu amaca tabidir. Bu özellikler kendi başlarına kötü hususlar olmadığı gibi asıl amaç değildir. Fakat bunlar tamamlayıcı niteliklerdir, eğer bulunurlarsa daha iyi olur, eğer yoksa şüphesiz her hayrın kriteri dindir.

Bazı hadislerde bu tür özellikleri öven ifadelerde mevcuttur:

Ebu Hureyre'den nakledildiğine göre Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem'e şöyle denmiştir: *'Ey Allah'ın Resulu! Kadınların hangisi hayırlıdır?'* Rasulullah şöyle cevap vermiştir: *"Baktığın zaman seni sevindirir, emrettiğinde sana itaat eder, nefsinde veya malında hoşlanmayacağı bir işte sana muhalefet etmeyendir."* (Ahmed 251/2, (Elbani hasen demiştir 1838)

Aynı şekilde koca için de geçerli olup Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in nitelediği gibi kadın, salih ve takva sahibi bir kocayla evlenmesi gerekir. Çünkü hadiste “*Dinini ve ahlakını beğendiğiniz bir kimse*” demektedir.

Şayet din özelliği ile güzellik ve mal bulunursa bu Allah'ın fazlı ve hoş nimetlerindedir. Nitekim Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) erkeğin malını israf etmesini ve karısına harcamamasını, onunla evlenmekten kaçınma nedeni olarak saymıştır. Fatime bint Kays r.a şöyle dedi: (Nikâha) helâl olduğum vakit Rasulullah'a, Muâviye b. Ebû Süfyân ile Ebû Cehm'in beni istediklerini söyledim. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bunun üzerine şöyle buyurdu:

“Ebû Cehm sopasını boynundan indirmez, Muâviye'ye gelince; o da yoksuldu; hiç malı yoktur. Sen Usame b. Zeyd ile evlen!” (Müslim 1480)

Allame es-Sadi (rahimehullah) şöyle dedi:

Dil ile birlikte başka özellikler hasıl olursa güzel olur aksi takdirde din, en yüce amaçtır.

(Behcet Kulub el Ebrar ve Kurrat Uyun el Ehyar fi Şerh Cevami el Ehbar s. 120)

Yukarıdaki bilgiler ışığında para, soy ve güzelliğin; hem inanan hem de inanmayan toplumun genelinin eşlerden istediği şeyler arasında olduğunu ve bunlara olan arzunun insanların fitratlarında olduğunu biliyoruz. İnsan tabiatı örf ve adetleri ve Şeriat bu isteklere karşı çıkmaz,. Şüphesiz ki İslam şeriatı buna karşı çıkmaz ve bu konuda herhangi bir uyarı veya yaptırımda da bulunmamıştır. Çünkü insanlar -doğası gereği- buna dikkat ederler ve bunu abartacak kadar talep ederler ve diğer önemli görevleri ise ihmal ederler. Şeriat, insanların görmezden geldiği veya ihmal ettiği şeyleri vurgulamak için gelmiştir, şeriat ölçüsünde bu en yüce amaç olup salih bir müminin davranışını diğer insanların davranışlarından ayıran da budur.

Bu nedenle Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle demiştir: “*Kadınla dört şeyden dolayı evlenilir: Malı, soyu, güzelliği ve dini için. Sen dindar olanını seç. (Aksi hâlde) fakru zarurete duçar olursun!*” (Buhari 5090, Muslim 1466)

İmam Nevevi (rahimehullah) şöyle dedi:

Bu hadis ile ilgili en doğru anlam şudur: Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) insanların normal şartlarda yaptıklarından haber vermektedir. Zira insanlar söz konusu bu dört özellik için evlenirler. Önemledikleri son özellik ise dindir. Oysa dindar bir erkek dindar kadını önemsemesi gerekir. (Şerh Müslim 10/51-52)

İmam Kurtubi (rahimehullah) şöyle demiştir:

Söz konusu bu dört özellik, kadınla evlenilmesine teşvik ve erkeklerin kadında istedikleri özelliklerdir. Hadis ifadesi var olan uygulamadan bahseder bunu emretmez. Hadisin zahirine göre tüm özelliklerin bir kadında toplanması veya bir özelliğin varlığıyla evlilik mübahtır. Ancak din amacıyla evlilik daha önemlidir. (el Mufhim lime Eşkel min Telhis Sahih Müslim 4/215)

Şeyh Süleyman b. Mensur el Âcili el Cemel şöyle dedi:

Bazı şahsiyetler bu hadise istinaden güzel kadınla evlenmenin müstehap olduğunu savunur. Ancak İmam Zerkeşi bu istidlale karşı gelerek var olan bu durumdan söz etmek olduğunu söylemiştir. Güzel, soylu veya zengin kadınla evlenilmesiyle ilgili bir emir ifadesi yoktur. (Futuhât el Vehhab. 4/118)

Bazı ilim ehli söz konusu özellikler şer'i olarak teşvik edilmiş ve evlenecek erkeğin kadında bunları araması müstehaptır demişlerdir. Ancak seçim yapılırken din esas alınması ve diğer özellikler din amacıyla çelişmemesi gerekir. Şayet din ve diğer özellikler çelişirse dindar kadın tercih edilir.

İbn Hacer (rahimehullah) şöyle demiştir:

Bu hadis gereğince soylu bir erkeğin soylu bir kadınla evlenmesi müstehaptır. Şayet soylu olup dindar olmayan ile dindar olup soylu olmayan kadın arasında tercih yapmak durumunda kalırsa dindar olanı tercih eder.

Hadis gereğince güzel kadınla evlenilmesi müstehaptır. Ancak güzel olup dindar olmayan ile dindar olup güzel olmayan kadın arasında tercih edilecekse dindar olan tercih edilir. Şayet her ikisi dindarlık açısından eşit iseler bu durumda güzel olanı tercih edilmesi daha evladır. Böylece manevi güzellik yanında fiziki güzellikte hasıl olmuştur. Ayrıca mehri kolay olanı da tercih edilir.

Hadiste geçen “*Sen dindar olanını seç*” ifadesinin anlamı: Dindarlık ve kişilik sahibi bir erkeğin amacı din olması yakışıdır. Özellikle uzun süre arkadaşlık söz konusudur. Bu nedenle (rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem)’den rivayet edilen zayıf bir hadiste şöyle demiştir: “*Kadınlarla (sırf) güzellikleri için evlenmeyiniz. Çünkü onların güzelliği (böbürlenmek ve kibirlenmek yüzünden) onları helak edebilir. (Sırf) malları için de onlarla evlenmeyiniz. Çünkü malların onları azdırması (ve günahlar ile şerlere sokması) umulur. Lakin dindarlıkları için onlarla evleniniz. Şüphesiz teni siyah dindar bir cariye, dindar olmayan hür kadından iyidir.*” (Fethulbari 9/135-136)

Şafii kitaplarında ilim ehli, bu hadisi referans göstererek güzel kadınla evlenilmesinin mustehap olduğunu savunurlar.

Hanbeli kitaplarından (Şerh Munteha el İradat 2/623)’de şöyle geçer: Söz konusu hadis gereğince güzel kadını seçmek sünnettir.

İki eşin anlaşmaları ana hedef din olduktan sonra bu konuda alternatifler geniştir Allah’ın izniyle, ayrıca diğer dünyevi özellikler kötülenmemiş bilakis tercih edilmiştir.

Evlilikte kadının özellikleri zikredilip erkekte zikredilmemesi konusu ise iki cinsin arasında ayırım amacını taşımaz. Bilakis genel olarak örf ve adet bakımından kadını arayan ve özelliklerden seçen erkekler olduğu için ifade edilmiştir. Nitekim kadın da kendisiyle evlenmek isteyen erkeklerin özelliklerini inceler, hitabın erkeklere yapılmış olması genel uygulama bu şekilde olduğu içindir.

Bununla birlikte şeriatta hitapların çoğu erkeğe yönelik olsa da aksi ispatlanmadığı müddetçe hitap hem erkek hem de kadın için geçerlidir. Erkekler için gelen emir ve

yasaklarda kadınların da zikredilmesi gerekmez. Zira (rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle demiştir: “*Kadınlar, erkeklerin kardeşleridir*” (Tirmizi 113, Elbani sahih demiştir)

En iyisini Allah bilir.